

MENTE ET MALLEO GŁÓWNEGO GEOLOGA KRAJU

O potrzebach i działaniach w zakresie edukacji geologicznej i surowcowej

Krzysztof Galos¹

Wspominałem już w poprzednich felietonach, iż jestem przekonany, że ważnym elementem warunkującym możliwość właściwego funkcjonowania branży geologiczno-górnictwej jest odpowiednie postrzeganie tego sektora przez społeczeństwo, w tym przez młode pokolenia. Dlatego tak ważny jest rozwój szeroko rozumianej

edukacji geologiczno-surowcowej. Głównymi przesłankami w tym względzie jest rosnąca potrzeba kształtowania świadomości społeczeństwa w obszarze zagadnień geologiczno-surowcowych i ich znaczenia (w szczególności znaczenia gospodarczego), jak również konieczność edukowania i wdrażania do praktyki zawodowej nowych specjalistów w tym obszarze. Należy bowiem zauważyć, że zapotrzebowanie krajowej gospodarki na geologów uległo – poczynając od lat 90. ub.w. – silnemu ograniczeniu, a „czarny PR” otaczający branżę górnictwą wpłynął na silne zmniejszenie zainteresowania studiowaniem w Polsce nie tylko na kierunkach górniczych, ale i geologicznych. W perspektywie kolejnych 10–15 lat może to doprowadzić do realnego poważnego niedoboru czynnych zawodowo geologów, którzy będą pracowali w branży geologiczno-górnictwej (i szerzej: surowcowej), a także na potrzeby administracji geologicznej i służby geologicznej.

Doceniając wagę tych problemów i zagrożeń, po powołaniu w kwietniu 2024 r. Rady Gospodarowania Zasobami Ziemi (RGZZ) w jej ramach utworzono grupę roboczą ds. rozwoju edukacji geologiczno-surowcowej. Grupa ta w ciągu ostatniego roku przygotowała dwa ważne dokumenty robocze dotyczące: propozycji modyfikacji podstawy programowej kształcenia na poziomie szkół podstawowych w zakresie przedmiotu geografia (przyroda) oraz inicjatywy stworzenia programu priorytetowego *Edukacja geologiczna*, który miałby być utworzony w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW).

Propozycje modyfikacji podstawy programowej kształcenia na poziomie szkół podstawowych w zakresie przedmiotu geografia (przyroda) zaproponowane przez grupę roboczą RGZZ, po ich akceptacji przez kierownictwo Ministerstwa Klimatu i Środowiska, zostały skierowane do Ministerstwa Edukacji Narodowej z proś-

bą o ich uwzględnienie w pracach nad nową podstawą programową przedmiotu geografia (lub – co bardziej prawdopodobne – szerszego przedmiotu przyroda). Wśród głównych postulatów w propozycji pojawiła się m.in. potrzeba uwypuklenia znaczenia surowców mineralnych dla rozwoju gospodarczego kraju (w tym pod kątem transformacji energetycznej), zrównoważonej produkcji tych surowców z krajowych źródeł pierwotnych (złóż kopaliny) i wtórnych, a także odpowiedniej informacji o potencjale geologicznym Polski pod kątem prowadzenia takiej produkcji.

Rada Gospodarowania Zasobami Ziemi zauważa rosnącą potrzebę kształtowania świadomości społeczeństwa w obszarze zagadnień geologiczno-surowcowych oraz konieczność edukowania i wdrażania do praktyki zawodowej nowych specjalistów w tym obszarze. Należy docenić dotychczasowe działania w tym względzie realizowane m.in. przez Państwowy Instytut Geologiczny – PIB (jako państwową służbę geologiczną), inne krajowe jednostki naukowe oraz podmioty działające na rzecz upowszechniania tej wiedzy. Uznano jednak, że należy stworzyć odpowiednie, dedykowane narzędzie do różnego rodzaju działań upowszechniających wiedzę w zakresie geologii i surowców mineralnych. Stąd wspomniana grupa robocza RGZZ przygotowała propozycję programu priorytetowego NFOŚiGW pn. *Edukacja geologiczna*. Miałyby on być ukierunkowany na realizację różnego rodzaju przedsięwzięć edukacyjnych, popularyzacyjnych itp., mających na celu propagowanie – wśród szerokich grup odbiorców, ale w szczególności wśród dzieci i młodzieży – wiedzy geologicznej, przede wszystkim dotyczącej zrównoważonej i racjonalnej gospodarki surowcami mineralnymi (w tym wodami) jako składowej wiedzy o Ziemi. Beneficjentami programu, a zarazem wykonawcami proponowanych przedsięwzięć, miałyby być jednostki naukowe i edukacyjne, ale też instytucje samorządowe i instytucje kultury. Propozycja ustanowienia programu priorytetowego pn. *Edukacja geologiczna*, z planowanym jej uruchomieniem w 2026 r., została w ostatnim czasie przesłana przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska do NFOŚiGW. Głęboko wierzę, iż program ten zostanie szybko uruchomiony, stając się ważnym instrumentem do realizacji różnego rodzaju działań upowszechniających wiedzę w zakresie geologii i surowców mineralnych.

¹ Ministerstwo Klimatu i Środowiska, ul. Wawelska 52/54, 00–922 Warszawa.